

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők
Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDÉK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilvtár sora 15 kr.

Az E. M. K. E. közgyűlése.

Miért ne vallanók be gyöngeségünket, mi-
dön még annyi körülmény igazolja, hogy daczára
annak, miszerint államalkotó nemzet valánk és
vagyunk; daczára, hogy félezred éven át külön
nemzeti királyaink alatt a magyarállam befolyása
félreismerhetlen volt; daczára, hogy a nemzet
legjobbjai vállvetett erővel küzdenek anyagi és
szellemi előhaladásunkért s oly nagy és nemes
szívű király védi és oltalmazza magas állami ér-
dekeinket, — még sem magunk nem vagyunk
teljesen egyek és menttek a politikai és társadalmi
partikulárizmus bizonyos régi tradícióinak befolyása
alul, — sem azon egymástól különálló nemzeti-
ségek egy része, kiket a honalapító magyar nem-
zet részint meghódítva, részint hazát adva, egy
államba: a magyar államba egyesített. — még
nem tudta felfogni a közhaza eszméjét azzal az
igaz, valódi értelemmel, aminővel más államok
népeit, mondjuk például Romániát, vagy akár
Bulgáriát; megértik és átérzik. Igaz: van haladás
e téren, de ameddig nekünk még haladni s küz-
deni kell, — addig gyöngeségtől teljesen ment-
nek magunkat nem vallhatjuk.

Az E. M. K. E. gyűlései e hazarész külön-
böző vidékein tartva, bő alkalom nyílik arra,
hogy belássuk azt a rengeteg teendőt, mit a ma-
gyar államnak s a magyar társadalomnak teljesi-
teni kell; látunk romokat, pusztulást, melyek a
mult annyi szép emléket idézik fel s amelyeknek
új életre keltésének kísérlete gyengességünkről
győz meg. Belátjuk, hogy bár lassu, de rendsze-
res és sikerrel biztató munkát kell végeznünk, —
egy csapással társadalmunk és közéletünk színét
soha sem lehet megváltoztatni,

Ezen szerves és rendszeres haladásról ad
tanúságot az E. M. K. E. dévai közgyűlése is s
mi örömmel valljuk be, hogy a legszebb reményre
jogosíthat már csak azaz eredmény is, mit Hu-
nyadvármegye területén láthatunk, hol a magyar-
ság csak szigetecskéket alkot, de ahol a nemzeti
mult fényes emléke élénken él — s ez a legtöbb
— a hajdani kiváltságos nem magyar ajku köz-
ségek ezer meg ezer lakóiban. Ámde amíg a re-
mények valósulhatnak, sok áldozat, kitartás, böles,
megfontolással párosult küzdelem szükséges s ezt
kérjük, ezt várjuk a magyar társadalomtól, külön-
ösen pedig Alsófehérvármegye fiaitól, kiknek
lelkességét az E. M. K. E. alakulása napjaiban
példaképpen emlegetük.

Közgyűlés.

A „Magna curia“ épületének gyűléstermét zsúfolásig
töltötték meg az E. M. K. E. Magyarország számos vi-
dékről egybegyűlt tagjai. Ott volt Rökk Pál az ifjú tűz-
zel, nemes lelkességgel telt agg, az E. M. K. E. tiszteletbeli
tagja s nagy alapítója. Megjött dr. Kormos Béla verseczi
kir. közjegyző, az első elnöke, kik nagy áldozatot hoztak.
Ott volt Rákosi Jenő, a kitűnő író, ott Bartha Miklós,
ki csodás mértékben bírja a szónoklat nemes formáit,
meggyőzve beszédének tartalmával, lelkességével és soha
se csapra tulásba. Ott voltak Horváth Gyula alelnök,
Szathmáry György, dr. Mohai Sándor, Pogány Károly,
Hollak J., Lázár Árpád orsz. gyűlési képviselők, gróf
Kun Géza a hírneves tudós, Pogány György Hunyad-
vármegye köztisztviselő, ősz főispánja a derek megyei
tiszviselői karral s Hunyadmegye szép hölgyeinek díszes
serege. Ott voltak a budapesti, szentesi és aradi választ-
mányok küldöttei.

Vármegyénk most is megmutatta, hogy áldozatkész
fiai évek multán sem lankadnak buzgalmukban s a hol
komoly czélekről van szó hiven megjelennek. A gyűlésen
megjelentek: id. Gáspár János, Hegedűs János, dr. Ko-
vács Ódon, Kovács Gyula, dr. Bartók György, ifj. Gás-
pár János, Török Bertalan, Novák Ferencz, Dr. Mohai

Sándor, Issekutez János, Fnyedi Lajos, Török Bálint,
Dániel István, Dr. Nagy Albert, Schisi Viktor, Benkő
Elek, Tokos Sándor, Tanczos János, Vadadi Gergely és
neje stb.

A gyűlést gróf Bethlen Gábor, az egylet nagyér-
demű elnöke nyitá meg, ki megköszönve a közel s tá-
vol vidékről egybegyűlték érdeklődését, a segélyezendők
nagy számára utalva, további áldozatokra hívta fel a ta-
gokat, s végül a szíves fogadásért hálás köszönetet nyil-
vánítva a hunyadmegyei választmányának s Déva városának.

Sándor József főtitkár felolvasta az üdvözlőleveket,
melyeket a magyar iskola egylet nevében Gerlóczy Ká-
roly, a Kisfaludi társaság, Kovács Ferencz apát plébános,
Baresay Kálmán stb. küldtek.

Bethlen Gábor gróf, elnök az új tisztikar megválasz-
tására kandidáló bizottság proponálván a közgyűlés Rökk
Pál tiszteleti tag elnöklele alatt id. Gáspár János, Solyom
Fekete Ferencz, Novák Ferencz, Szathmáry György,
Kovács Gyula és Sándor József tagokat küldte ki, hogy
a jelölést megtegyék.

Most következett a főtitkári jelentés felolvasása. A
már kinyomatott jelentésből a főtitkár csak az általános
részt adta elő oly lelkesen és akkora hévvel, hogy a taps
és éljenzés minduntalan kitört. Megelőzőleg vázolta röviden
hogy az Emke elért sikerét nagyrésztben a sajtónak köszön-
heti. A szamosújvári közgyűlésen a sajtó nevében e szók-
kal verték be a szöveget a lobogo rudjába: „A sajtó gyer-
meke vagyok!“ Igen örvend, hogy ennek fölemelésével
a sajtónak egy rendületlen bajnokát Rákosi Jenőt itt üd-
vözölheti, Rákosi egyesületünk eszméit mindenkor a leg-
lelkesebben és legkitartóbban hirdette és támogatta.

A titkári jelentés után Szathmáry György orsz. kép-
viselő állott fel és indítványozta, hogy fejezzék ki a köz-
gyűlés köszönetét,

a tisztikaruk s kiváltképen, Sándor József főtitkár-
nak, valamint a lelkesebb főkválasztmányi tisztviselőknél.
Közgyűlés egyhangulag határozattá emelte az indítványt.

Gróf Bethlen Gábor elnök előterjesztette az igazgató
választmányának azon javaslatát, hogy a főtitkár választ-
tassék meg élethossziglan.

A közgyűlés az indítványt elfogadta.

Sándor József főtitkár e választást megindulva és

TÁRCZA.

A reggelhez.

(Seidl után németből.)

Eltűnt az éj könnyű hattyu gyanán'
Magas égen lebeg lenge felhő,
Homály oszlik, távoli ég alján
Rózsaszinben ragyog a hegytető.
Teljes díszben lép elő a reggel
Mídon mint győztes egész örömmel
Zöld völgy élére hajnal piron át
Hegy mögül a nap szórja sugarát.

Hegyen, völgyön; erdőben és réten
Minden örül, köszöntve fogadta;
Virágos téren, árnyas vidéken
Egész uton jó kedv int mosolygva.
Dalos madarak csicseregő kara
Dioséneket zeng a zöld bokorba;
Erdő mélyén, hegytetőn és bárhol
Öröm látható, vidámság trónol.

Csak én vándorlok busan egyedül
Borus kedélyvel vidám helyeken;
Kinzó kétségűl míg keblem kihül
Sorrad életem, tűnődik lelkem.
És míg minden örül, újong, nevet
Rejtegetve titkolom a könnyet;
S bár minden szívétető vágytól adgad
En roskadok örök bánat alatt.

Feletem is egykor szép nap fényle
De oly hamar mély homályba merült;
Egyedül te, életem eszményképe,
Üzheted el e homályt keblemről.
Szép szemednek angyal szelid fénye
Örök üdvöm a kékellő égbe,
És ajkadnak egyetlen halk szava
Feltámadásom biztos záloga! . . .

Ah! sűrű köd gomolyg a völgy ölén
Sűrű ködben elhal napsugára
Igy tűnt tova az édes vágy, remény
Lett romhalom ábrándimnak vára.
Mit reméltem, min esztgem epedve
Örökre eltűnt a sötét éjbe.
Te üzted el, szét foszlott miattad
A boldogság, az álom mit adhat.

Ferencz Samu.

Emlékezés Nagyenyed pusztulására.

(1849. január 8.)

Szilágyi Farkastól.

A Hank J. családjával és a hozzájuk csallakozot-
takkal csaknem ugyanazon időben menekült Gróf József-
féktől öz. Toth Jézsefné is családjá egy részével előbb
Tompaházára, később Tövisen keresztül Gy.-Fehérvárra.
Tothnéval volt két gyermeke Krisztina és Miklós,*) to-
vábbá Bernád Péter kapitány, kivel elbeszélésem folytán
már találkoztunk, öz. Erőss Jánosné szintén tompaházi
birtokosnő és a Csernátóni Májor özvegye, összesen hatan,
Nagy Imre nevű szekeresökkel heten.

Menekülések viszontagságait özvegy Szászné és Tóth
Miklós szemtanuk eképp beszélik el:

„A pusztuló városban a fenyegető tűzveszély és az
oláhok durva zaklatásai miatt tovább maradtunk nem
lehetett.

Menekülnünk kellett valamire mulhatlanul.

De hogyan és merre meneküljünk? E volt a nagy
kérdés. Istenben bízunk. A prófétával tartottunk ki ezt
mondja:

*) Első jelenleg öz. Szász Pálné lakik Sárdon, utobbi Also-
Fehérmegye árvaszékének elnöke. A másik két testvér Zsigmond je-
lenleg a gróf Mikó Anna teljhatalmu jószágigazgatója és Kati, jelen-
leg Vadadi Gergely sárdi birtokos neje akkor Kolozsvárt voltak.

„Mó az Úr és a szorongattatásnak napjában erősség
és nem hagyja azokat, kik ő benne bíznek.

Bizalmunkban nem is csalódtunk. ¡A jó Isten nem
hagyott el.

Miután a Lukács féle gyógyszerház kigyult s ennek
következtében Grófénknél tovább már csak a tűzveszély
miatt sem maradhattunk, újlag megjelent Majer Miklós
tompaházi gör. kath lelkész, továbbá Szintoma Juon még
két társával. Szintomáék mindhármán urbéreseink valának
s mert szülőink velők valamint többi urbéreseinkkel min-
dig tisztességesen bántak, ők is folyton jó indulatot tanu-
sítottak családunk iránt.

Néhai b. e. édes anyánk a mint Májérket meg-
látta, őket zokogva hívta fel, hogy vigyenek Enyedről
mindnyájunkat valamerre, mert ha tovább maradunk e
helyen, el kell pusztulnunk,

A jó emberek édes anyánk kérésére kijelentették,
miképp ép azért kerestek fel, hogy a pusztulásnak eme
helyéről elszállítsanak; vigyenek haza Tompaházára.

Egy Nagy Imre nevű feleenyedi szekeres magyar
ember állott elő két lovas fogatával, nem tudjuk a Máje-
rök parancsára vagy önként, menekülni ohajtván magais.
Tény, hogy a Nagy Imre szekereére nagy sebbel-lobbal
felpakolódtunk s a Májér és imént említett 3 láncsás
jobbágyunk fedezete alatt, dél idő körül a Tövis utcán
fel megindultunk Tompaháza irányába. A város minden
ponton égett. A Tövis utcában számos eltorzult hullát
láttunk, melyek haladásunkban némileg akadályoztak is.

A Szentkirály utca sarkán láttuk például a Bren-
csán K., Györfi Mihály, Róderberger A. és Gál Mihály
hulláit egymás közelében, ruházatuktól megfosztva és el-
torzulva.

A folyton jövő-menő fegyveres oláhok természet-
esen mindegyre utunkat állották, de kíséretünk nem en-
gedte, hogy bántalmazzanak s így bántalom nélkül elju-
tottunk Tompaházára és a Szintoma Juon lakásában von-

meghatva megköszöni és meghajlik a közgyűlési határozat előtt. Jól tudja — ugymond — hogy dacára a választásnak állása bizalmi állás és mihelyt érezni fogja, hogy kötelességének nem felelhet meg, ide fog állani és a közgyűlés rendelkezésére bocsátja állását. (Hosszan tartó éljenzés, taps).

Bethlen Gábor gróf elnök melegen emlékeztet meg arról a lelkes tevékenységről, melyet Felméri Lajos dr. kir. tud. egyetemi tanár az egyesület érdekében már kezdettől fogva kifejtett indítványozza, hogy választassék meg tiszteleti tagnak. Ami éljenzések között elfogadtatott.

Horváth Gyula alelnök a Gyógyi Kun Kocsárd alapítványi birtokról tesz jelentést. Jelzi, hogy számot vetve az erdélyi viszonyokkal a telepítésnek olytén módja mint a melyet a nagy alapító óhajtott, ez idő szerint meg nem valószínűsíthető. És úgy keresni kellett más megoldást. Köszönet érte a nagy alapítónak és a földművelési miniszternek, hogy a közgyűlésen már bejelentheti, hogy sikeres eredményre jutott a kérdés is. Ismeretes, hogy milyen szükség van, erdélyrésztünkben gyakorlatilag kiképzett földművesekre, kik rendszeres és tervszerű gazdálkodást üzennek.

Ezt elérni úgy lehet, ha egy földműves iskola felállításával módot nyújtunk arra, hogy derék székely földműveseink ezt megtanulhassák. A Kun Kocsárd birtokon egy ilyen iskolát akarunk szervezni, melylyel kettős célt fogunk elérni: a telepítést és gyakorlati oktatást. Az iskola ügye a földművelési miniszter támogatása folytán a következő évtől már megnyílhatik. Ez alkotással ismét megmutatja az egyület, hogy minden intézkedése oly természetű, mely kiterjed minden nemzetiségre, a feltétel csak az, hogy a hazának szolgáljon, örömmel konstatálja, hogy ez az első alkalom mikor a kormány felismerte a társadalom törekvései támogatásának szükségét. Köszönet szavazást javasol ezért a miniszternek és Kun Kocsárdnak, hogy a vázolt alapelvek alapján az iskola felállításába beleyezett.

A közgyűlés éljenzések között mondta ki az iskola felállítását, és felhatalmazta az igazgató választmányt hogy a szerződést a kormánnyal megkösse. A köszönet tolmácsolásár küldöttséget választott.

Szintén Horváth Gyula alelnök indítványozta egy sorsjegyközlésű kieszakozást a kormánytól. Ez úgy támogatására a magyar képviselők is fel fognak kéretni.

Róck Pal a kandidáló bizottság elnöke, megteszi jelentését a jelölésekről, eszerint alelnökök: gr. Beldi Ákos, Horváth Gyula, Bartha Miklós, Teleki Domokos gróf és Kun Gáza gr. főpénztáros Merza Lajos, jegyzők: Csernátóni Gyula, Szerényi József, Török István és ifj. Gáspár János; jogtanácsosok Haller Dezső, Reményi Antal, Rádl Ödön. Az igazgató választmány tagjai: Albach Géza, b. Bánffy Zoltán, Benigni Samu, gr. Bethlen Bálint, gr. Bethlen András, dt. Concha Győző, Dániel Gábor, Fehérvári Jenő, Ferencz József unit. püspök, id. Gáspár János, Gál Domokos, Hegedűs Sándor, Horváth László, dr. Kovács Ödön, Kocs Ferencz, gr. Kornis Viktor, Langer Bódog, Lónhardt Ferencz püspök, Nagy Gyula, Réthy Lajos, Sándor János, K. Sándor József, Sigmund Dezső, Sima Ferencz, Szabó Samu, Szathmári György, Szász Domo-

kos ev. ref. püspök, Szoboszlai Károly, Török Bertalan, Vársárhelyi Béla, Ugron Gábor.

Felolvastatott Marosvásárhely sz. kir. város meghívó levele, melyben a jövő évi közgyűlést ott kéri megtartatni, mit a közgyűlés köszönettel fogadott.

Heves vita indult meg ezután azon indítvány felett miszerint az alapító tagok ne mindnyájan, hanem csak a közgyűlés által bizonyos számban pl. 100-ig terjedhető választás útján lehessenek tagjai. — Bartha Miklós az eddigi jog fentartását, Horváth Gyula, Sándor József, Sima Ferencz, Reményi Antal az indítvány elfogadását ajánlották, gr. Kun Gáza, Hejey G. és Solyom F. Ferencz Barthát pártolták, míg végre a gyűlés az indítványt a választmányynak adta vissza bővebb megfontolásra.

Miután a gyűlés tapintatos vezetéseért Solyom F. Ferencz indítványára gr. Bethlen Gábor elnöknek köszönet szavaztatott a gyűlés tagjai a Redoutban terített banketre vonultak. Oly számosan jelentkeztek, hogy a 350-re terített asztalnál sokan nem kaptak helyet.

Az első felköszöntőt Ő felségére mondta gr. Bethlen Gábor, kire Pogány György főispán emelt poharat szavakban elismerve működését. Horváth Gyula gr. Kun Kocsárdra, gr. Kun Gáza Rökkre és Kornis Bélára, Török Bertalan gr. Kun Gézára, Horváth Gy. Pogány Gy. főispánra, Szerényi Szathmári Györgyre, Bartha M. Sándor József, Sándor József Bartha Miklósa és Rákosi Jenőre, dr. Kovács Ödön gr. Bethlen Bálintra az Emke zászlótartójára emeltek poharat.

A késő ebédet egy hosszú értekezlet követte a pénzügykezelésről s a napot egy jól sikerült koncert és táncvigalom fejezte be. Másnap pedig a társaság egy része a gyönyörű vajdahunyadi várat nézte meg.

Harc az ev. ref. egyházban.

(Folyt.)

Mert hogyan áll a dolog?

Az áll. igazgatótanács az osztrák-magyar banktól egy rendkívül kedvezményes egy millió frtra rugó kölcsönt kapott az egyh. kerület számára. A bank a kölcsönt nem mondja föl s a kamatláb egyelőre egy évre 4%-ban van fixirozva. Tudva van, hogy az igazgatótanács tényleg nem is vette kezébe a kölcsönt, hanem az általános hitelbank útján ugyanannyi értékű járadék-kötvényt vásároltatott s biztosítékul azok a járadék-kötvények deponáltattak az osztrák-magyar banknál. Miután azonban a bank az ilyen ugynevezett lombard-kölcsönöket a biztosítékul letett kötvények névértékének csupán 70%-ig adhatja alapszabályai értelmében, tehát további biztosítékul, az árfolyamok hullámzásának ideig-órákig bekövetkező esélyeire tekintettel, az egyház-kerület tulajdonát képező értékekből még deponált 440,000 frtnyi járadék-kötvényt, önkényű értéken, az összesen 1,440,000 frt. értékű kötvényeknek 5%-os kamatja minden levonás nélkül ki fog szolgáltatni félévenként, az egyh. kerület pedig tartozik fizetni 4%-ot s így évenként 40,000 frtot.

A számítás tehát valóban egyszerű: az egyházkerület évi tiszta nyeresége 10,000 frt. S ez nem börzei manipuláció, a mi beüthet is, meg nem is, hanem egyszerű, de nagyon is előnyös pénzügyi művelet. Olyan, a minőt

maga az állam is végrehajt a nélkül, hogy azért eszébe jutna valakinek az államot börzei speculációval vádolni. Ilyen pénzügyi műveletre van tudniillik alapítva ország-szerzte e postatakarékpénztárak intézménye, mely fölveszi a pénzt 4%-os kamatra s fekteti ezt a pénzt öt százalékkal jövedelmező járadék-kötvényekbe s miután regie-je nagyon csekély, a sok milliónyi betét után az 1% nyereségtöbblet az államnak jelentékeny hasznot hajt. Az államnak ezt az intézkedését pártkülönbség nélkül nagy elismeréssel üdvözölte minden értelmes ember, hanem ha az erd. ref. egyházkerület igazgató tanácsa nem dugja össze a kezét s dolgozik és hasonló előnyös pénzügyi műveletet lejt végre az egyh. kerület hasznára: akkor az igazgató tanács speculál, börzejátékokat üz, kockázatot és egy vallásérvölcsi testület szemével össze nem férő manipulációkban veszen részt.

Vegyük még hozzá, hogy az egyházkerületnek fenn van tartva a joga a kölcsönt bármikor stornirozni, azon esetben, ha a bank a kamatlábat emelné. A lépések azonban meg vannak téve arra nézve, hogy a kedvezményes kamatláb több évre fixirozassék.

S a kölcsön visszafizetése sem jár semmiféle rizikóval, mert a járadék-kötvények conversioja csak idő kérdése s akkor a fölvetett kölcsönrel vásárolt s deponált kötvények névértékét készpénzben kapja vissza az egyházkerület. Ha pedig az üzlet nem fog előnyösnek látszani továbbra is, az államtól fizetett készpénzzel a kölcsönt visszafizeti az egyházkerület.

Hol van itt a kockázat? Hol van itt a börzejátéknak még csak formája is?

Előnyös elhelyezése ez az egyházkerület pénzének, a mire föl van jogosítva az igazgatótanács, saját felelősségének s az egyház vagyoni ügyei emelésének tudatában.

Ezek után már még egészen felesleges is megmondanom; hogy az igazgatótanács az egyes papi állomások kárpótlási kamatait, az alapítványok tőkeit s az egyes egyházközségek központilag kezelt pénzeit érintetlenül hagyta. Ennél a pénzügykezelésnél azokból egy krajczárt sem használt fel. Ott vannak azok a maguk épségükben az egyházkerület pénztárában; ott megfelelő céljukra kamatoznak a nélkül, hogy eszébe jutott volna valakinek azokat bántani.

Az igazgatótanács ezt a pénzügykezelést az egyházkerület saját tulajdonát képező vagyonból hajtotta végre. Abból a vagyonból, a melyben többek között bennfoglaltatik azon száználvezvezer frt tőke-többlet is, melyet pár évvel ezelőtt Szász Domokos püspök, az általa végrehajtott nagy conversio folytán, mint új tőkét szerzett az egyházkerületnek s a melynek segélyével törlesztési kölcsönök útján vitettek keresztül s vannak most is folyamatban nagyrésztben azon egyházi építkezések, melyeknek imént közzétett térképe magyar államesemények fontossága missiókról is oly világosan beszél azoknak, a kik ez ilyen magasabb rendű dolgok iránt ép érzékkel bírnak.

Mindezekből csupán ez tűnik ki, hogy a „calumniare sudaeter“ nemcsak a politikában számlál számfeletti követőket, hanem itt minálunk, az anyaszentegyház kebelében is folyvást taborozza a maga tábort.

tuk meg magunkat. Ez a becsületes ember híven őrzött, védett; a szükségesekkel tőle telhetőleg ellátott. Két éjtel és egy napot töltöttünk Tompaházán folytonos remegések között igen természetesen.

Jan. 11-n hozzánk jött Májor a pap s figyelmeztetett, hogy Akszentye táborával jön s ő nem mer kezeskedni, hogy ama táborból nem lessz-e bántódásunk, sőt neki határozottan rossz sejtései vannak. Ajánlja tehát, hogy távozzunk. Huzódjunk át Tövisre s ha itt nem állapodhatunk meg, folytassuk utunkat Gy. Fehérvárra, ő a kellő fedezetről gondoskodni fog.

A Májor jó akaratu figyelmeztetése után természetesen Tompaházán tovább nem maradhattunk. Oláh képviselőbe öltözködtünk mindannyian s ugyanazon napon ugyanazon szekérről, melylyel Enyedről távoztunk. 2 lánccsás oláh fedezete alatt, kiknek egyike Szintóma Juón volt, megindultunk Tövis felé. — Utlevéllel Májor Miklós látott el.

A „Czifra fogadó“-nál egy oláh őrcsapat utunkat állotta. Mutattuk nekik utlevelünket. Szintomák is elő állottak s követelték, hogy ne tartoztassanak fel, mert mi az ok felügyeletőkre vagyunk bizva s értünk felelősök.

Az őrcsapat nem is bántott, Engedte utunkat tovább folytatnunk.

Sok vizontagság után megérkezünk Tövisre. Itt is oláh őrcsapat állotta utunkat s követelte, hogy utlevelünket, láttam“-oztassuk.

Meg kellett tehát állanak a „Nagy vendéglő“ előtt hol a Tövisen állomásozó oláh csapatok tribunai tanyáztak Mikor Tövisre érkezünk, ebéd ideje kellett, hogy legyen. mert a tribunok asztal körül ültek s igen kedélyes hangulatban ebédelték.

Bejelentettük magunkat azon kérésünk kíséretében, hogy utlevelünket láttamozzák, mert szándékoznak tovább

taszni. A boldog tribunok az „ebédő“ terembe rendelték be.

Nem tehetünk egyebet, bementünk. Bementünk úgy a mint öltözködvő voltunk, tehát oláh ruhában mindannyian.

Az „ebédő“ teremben egy hosszú asztal körül volt ülve. Egytől-egyig tribunok foglaltak körülte helyet.

Mikor minket megláttak, nagyot röhögtek. Különösen is nézhettünk ki, mert az oláh népviselet nem talált egyikünkre sem. A ruha darabok mintha csak úgy ránk lettek volna hányva.

A 9 éves Miklóson pl. egy hosszú czondra volt mely neki sarkig ért s ujjai is az elégségesnél legalább egy jó arasszal hosszabbak voltak. Kezében egy éktelelen nagy báránybőről készült kucsmát szorongatott. Ilyen formán talált többi menekülő társainkra is a hevenyében össze szerzett oláh népruha.

A tribunok miután kinézésünk miatt magokat tetészők szerint kinavették parancsolták, hogy aljunk az ajtó mögé, mert miat mondák minket az a hely illet meg.

Azután kérdezték, hogy Enyeden elégé jó meleg volt-e? Ilyen hangból gunyolódtak velünk tovább.

Egy időn tul közlünk Toth Krisztina ki akkor már kifejlett leány volt, megszólalt s kérte őket hogy sziveskedjenek utlevelünket láttarozni, mert czélunk, utunkat Fehérvár felé még ma tovább folytatni.

„Várjatok, míg az ebédek vége lesz; addig aljátok ott az ajtó mögött“, lón a sivar, a maró gunyul telt válasz.

Egy ideig állottunk is még ott, egy időn tul azonban a vérig sebzó gunyt tovább hallgatnunk nem lehetett.

Önérzetünk haborozott fel. Megfordultunk tehát, az ebédőt ott hagytuk, egy más szobába huzódunk ki s foglaltunk helyet.

Nagy későre bejött hozzánk néhány tribun. Köztük volt Bukur is, az alsó gáldi akkori gör. kat. pap.)

Ez az ember elkezdette piszkolni a magyarokat a legáljasabb módon. Toth Krisztinától megkérdezte, hogy mennyire tetszik az oláh viselet?

Majd kedve kerekedett, a csinos oláh fáta“ arcát megsimogatni. Ebben azonban a lovagiatlan embernek nem telhetett kedve, mert Toth Krisztina a szemérmellen tolakodót rendre utasított a. Vis-zautasította a magyarokra szort piszkoló szavait is.

Bukurnak ez nagyon fájtattott s ha nem Tövisen vagyunk, hol Szuinyi és Tömös miatt az enyedi menekülőket bántalmazni nem volt szabad, minden bizonytalporul is jartunk volna.

Vége utlevelünket láttamozták s mi még az nap, két lánccsás oláhunk fedezete alatt elindultunk Gyulafehérvár felé. Nyomoru két lovunk alig bírta szekereinket vonni. Nem is fértünk fel a szekérre mindnyájan, ez okon Toth Miklós többnyire gyalog jött a szekér mellett. Bukur sem maradt hosszasan Tövisen.

Ugyanis mikor a gáldi fogadó tájt haladtunk, egy fényes száu fogat vágatott el mellettünk. Bukur és a vajasdi gör. k. pap foglaltak benne helyet. Gáld felé tértek le a fő utról. Mi többnyire csak lépésben és mély agodalma között folytattuk utunkat. Mikor Vajasadot valamivel meghaladtuk, szekeresünk hátra nézett s látta hogy Vajasad felől egy csoport lánccsás oláh utánunk tart.

(Folyt. köv.)

2) Bukur akkor májori rangban volt azon oláh táborban melybe be vala osztva.

S r
viratozna
és képe
tartani.
azért, h
több any
egyházke
Az
10,000 t
várt fel
papokat
tartálkál
Min
éppen ne
egyházpo
vári akad
főtanoda
üdvét vár
kolozsvár
tanács ja
S l
absurdum
meg, hog
egyházke
gondolják
határozat
mekkora
Eh
hogy kib
Me
szent vis
művelőd
forrasztj
A
lása is
A
főispán
hivatotta
volt az
hívei olt
tásában,
nagyfona
gálatába
Ne
Az
erősek
támadás
Tu
fajtájú
nem is.
De
vélemény
Fi
ez az eg
ségek n
törzse e
szű meg
V
dobni a
ros köz
pán ó
nyá ne
gyakorn
szok pá
adótisz
kolozsva
az eskü
szódi g
kéért l
lelős sz
mulasz
a femle
rasztalt
szerete
r és id
tandó
ban a
13-án
rég, l
tás le
é, évi

azért eszébe
őval vádolni.
pitva ország-
mely fölveszi
ntzt öt száza-
után regie-je
z 1% nyere-
hajt. Az ál-
nélkül nagy
er, hanem ha
a nem dugja
yós pénzügyi
sznára: akkor
közkezdát és
m férő mani-

ületnek fenn
nőrozni, azon
b. A lépések
gy a kedvez-

emmi fele rizi-
esak idő kér-
t s deponált
a az egyház-
snek látszani
el a kölcsönt

a börzejáték-

let pénzének,
saját felelős-
ség tudatában.

is megmon-
pi állomások
t s az egyes
érintetlenül
gy krajczárt
épségükben
elő ezéj ikra
na valákinék

t az egyház-
ajította végre.
t bennfoglal-
s, melyet pár
ala végrehaj-
t szerzett az
örlesztési köl-
most is folya-
k. melyeknek
i fontossága
kik ez ilyen
rnak.

a „calumni-
al számfelletti
egyház kebe-

bun. Köztük
pap.)
magyarokat a
dezte, hogy

fáta" arczát
n embernek
zemérmetlen
magyarokra

em Tövisen
nyedi mene-
en bizonynal

nég az nap,
Gyulaféhér-
terünket von-
dnyáján, ez
ekér mellett.

adtunk, egy
kur és a va-
d felé tértek
s mély ago-
jasdot vala-
s látta hogy
nk tart.

oláh táborban

S mende-mondákra összeszagnak, eziket irnak, tá-
viratoznak, gyűléseznek, protestálnak. apellálnak írásban
és képbén s csapnak akkora lármát, hogy a földnek nehéz
tartani. Oselekszik pedig mindezeket a nagy dolgokat
azért, hogy tünjék ki, mikép a föld kerektségén rothad-
tabb anyag nem büzik sehoh sem, mind az erd. ref.
egyházkerület vezetésében.

Az egyházkerület részére ezen művelet utján jutó
10,000 többlettel az igazgatótanács 50% erejéig a Kolozs-
várt felállítandó theol. facultás alapját, 30%-ával a szegény
papokat és eklézsiákat óhajtja segíyezni, míg 20%-at
tartalókéskül kívánja kezelni.

Minden ember látja, hogy e szerint a támadás
éppen nem finandialis jellegű, hanem annak elhibázott
egyházpolitikai indokai vannak nokik nem kell a kolozs-
vári akadémia; nem azért, mintha a nagyenyedi Bethlen-
főtanoda papnevelő intézetének fenmaradásából az egyház
údvét várnák, hanem minden áron gáncsot kell vetni a
kolozsvári facultás elé, mert azt a püspök és az igazgató-
tanács javasolta.

S hogy ez a személyek ellen indított heccz micsoda
absurdumokkal jár, arra nem gondolnak. Nem gondolják
meg, hogy a kolozsvári theol. facultás létesítését illetőleg
egyházkerületi manifestatióval állanak szemben. Nem
gondolják meg, hogy alkotmányos érületű embernek egy
határozatlan törvényű emelt intézkedés ellen izgatni
mekkora izléstelenység.

Ebben a képtelen czihelődésben legsajnálatosabb az,
hogy kihat az a magyar nemzeti társadalomra.

Megdobban a szívem, ha arra a benső, mélyeséges,
szent viszonyra gondolok, a mely az erdélyi magyar köz-
mívelődési egyesületet közvetlenül és végeczéljában össze-
forrasztja azzal az egyházzal, a melynek a neve is magyar.

A melynek a temploma is magyar templom, a val-
lása is magyar vallás.

A melynek mostani püspökénél, gróf Bethlen Gábor
főispán nyíltan elismerő szavai szerint, száz esztendőök óta
hivatottabb, munkásabb és rátermettebb főpásztorra nem
volt az erdélyi ref. anyaszentegyháznak. A ki egyháza és
hívei oltalmazásában, az egyházkerület vagyona gyarapi-
tásában, egyházak és iskolák építésében és szervezésében
nagyfontosságú, messzeható magyar nemzeti missio szol-
gálatában áll.

Nem folytatom.
Az erdélyi ref. egyházkerület vezérő férfiai elég
erősek és éberek arra, hogy az egyház ellen irányzott
támadást bölcsességgel és tapintattal visszaverjék.

Tudom, hogy a mennyire nem ártott nekik az ilyen
fajtájú támadás, éppen annyira felesleges az én védel-
mem is.

De hangot akartam adni annak a hamisítatlan köz-
véleménynek, a melyet félrevezetni nem lehet.

Figyelemztető szavamat fel kellett emelnem; mert
ez az egyház még nem olyan erős, hogy a belső ellen-
ségei ne érthetnának neki. A hatalmas tölgya vastag
törzse egy-két fejszeapás után tovább él; de az őriő
szű megöli.

Vigyázni kell az egyháza. Nem szabad azt prédájává
dobni a gyanúsításnak — személyes gyűlölködésből.

Kalvinista.

VEGYES HIREK.

— **Kinevezés.** Herepei Károlyt Vizakna r. t. vá-
ros közbecsülésben levő választott rendőrkapitányát főis-
pán ő mlg. 1886. XXV. t.-cz. értelmében rendőrkapitány-
nyá nevezte ki.

— **Láposi Árpád** a verespataki járásban közigazg.
gyakornok állomásáról lemondván, helyébe végzett jogá-
szok pályázhatnak.

— **A n.-enyedi kir. adóhivatal** személyzete egy
adólistával szaporodott.

— **Sajtó pör** a nagyszabeni Tribuna ellen. A
kolozsvári esküdszék f. évi szept. 11-én tartott tárgyalásán
az esküdszék egyhangú szavazatával Makavói János na-
szódi gör. kath. lelkész a lapban közzétett igazgató cik-
kéért 1 1/2 évi fogságra s 400 frt pénzbírságra, a lap fe-
lelős szerkesztőjét Septimiu Albint a köteleo figyelem el-
mulasztása miatt hat havi fogházra ítélte, s mindkettőtől
a felterült költségek egyetemleges hordozásában elma-
rasztaltatta. Az inermínált cikkben a többek közt ily
szeretreméltóságok is fordulnak elő: „a kenyér tör-
rés ideje már közeleg; a magyar állameszme felrobban-
tandó stb. Valóban szép buzdítások keresztény pap szájá-
ban a honpolgárok békés megférésére s együtt élésére!

— **Vizakna város** tisztújító közgyűlése f. hó
13-án tartotta meg Csató J. alispán elnökele alatt. A
rég, kipróbált tisztviselők lettek megválasztva. A választás
lefolylásáról részletesebben fogunk szólni jövő számba.

— **Az alsófehérmegyefi orvos** gyógyszerész egyeslet
f. évi okt. hó 6-án tartja meg rendes évi közgyűlést.

— **Balázsfalván** új takarékpénztár alakulván, az
alaptők f. hó 14 re hívták össze a részvényeseket. Re-
méljük, hogy a meglevővel együtt a vidék közgazdasági
igényeit egyetértő buzgalommal fogják szolgálni.

— **Uj járás orvos.** A megye főispánja dr. Binder
Emil volt huszár ezredorvost a m. igeni járás orvosának
nevezte ki M. Igen székelylél. A kinevezett orvost jó
hírnév előzi meg, mi bizonyítja számára a szives fogad-
tatást s felkarolást. Kívánjuk, hogy a számára nyitott
szép működési kört buzgalommal s ifju tetterejéhez méltó-
tán töltse be.

— **Ravai Nagy József.** nagyenyedi iparos polgár,
a városi képviselő testületnek volt tagja f. hó 8-án
hosszas betegeskedés után meghalt. Temetése e hó 10 én
a városi közönség tömeges részvete mellett ment végre.

— **Abrudbánya** idsi költségvetésében 17 ezer frt.
a hiány, minek legnagyobb része az az oka, hogy a vá-
ros a f. évre az eddig élvezett regale jövedelmektől elve-
szett. Kilátás van rá, hogy ezen ügy aként fog intézteni
hogy az igazgatás rendes menete e miatt fenn akadást
ne szenvedjen.

— **Másod virágzás.** A magyarutczai gesztenyesor
két fája szépen kivirágzott. A néphit az ily jelenségekből
tartós öszre szeret következtetni.

— **Lapunk** 36. számában a sárdi emlékre közzé-
tett nyilvános számolásunkba a következő hibák esusztak
be: Dr. Nathan Bernát 1 frttal van említve, holott őt
frtot küldött; ugyszintán N.-Euyedről nem Nagy Gyu-
láné, de Papp Gyuláné emlékezett meg kegyeletes ezé-
lunkról a név után tett összeggel. A sárdi emlékszoorra
ez ideig még küldöttek: Nagy Imre kanonok (Gyulafé-
hérvár) 1 frt, N. N. tanítónő (Kőbánya) 1 frt, Toth
Miklós, Szilágyi Farkas (Nagyenyed) 1—1 frt. Sárd
1890. szept. 8. Veres Sándor.

CSARNOK.

Görög nevelés*)

A görög nép jellemvonásai: az egyének önérzete,
lelkesezés a nemzeti nagyság iránt, az elfogulatlan vi-
dámság, a szépnék felfogása az emberi testben és az
eszmék világában, annyira öntudatosak, hogy egész neve-
lésük az ily értelemben vett klasszikus ember kialakítá-
sára van berendezve. Az emberi erők egységes fejlesz-
tése ez; nem ismer különbséget a nevelésben társadalmi
állások és foglalkozások között; a neveltség egyforma
közös java mindenkinek.

Usaládi nevelésük a gyermekkor költészeté, a játék
szabadsága, és ebben a fejlődő egész embernek valódi és
mindenoldalu tevékenysége. Az elfogulatlan vidámságnak
öszinte megnyilatkozása, melyben az egészséges gyermeket
a természet mozgásra, tehetségeinek szabad nyilvánítására
ösztönzi. Játékaik nagy része a csörgettyűtől és vessző-
paripától a szembekötős- és királyosdi-, laptá- és harc-
játékig, minden fokozataikkal és árnyalataikkal föl van
sorolva a görög írók műveiben. Viaszból állatokat és
embereket formálnak; homokba sánczot építenek; lapos
követ esusztátnak a víz felületén; csengős karikat hajta-
nak; tücsköt fognak és házat ígérnek, ha szépen énekel;
faláb és cigánykerék: ezek és hasonlók közt telik a
gyermekkor. A felügyelet és vezetés csak alig vehető
észre, hogy bizalmatlanságot ne okozzon.

S ez a fő jellemvonása az ifjuság nevelésének is,
csakhogy itt a játék művészetté fejlődik.

A görög nép költői kedélye nem elégedett meg a
hymnusok és cantaték előadásában a zenekísérettel és
énekekkel; hanem a lyricus költészet hangulatát az ünnepi
kar mozdulataiban, méltóságos tánczban érzékeltette is.
Az orchestika jelentősége végig vonul összes életükön, és
kísérője érzelmeiknek lelkesültegeben és szomorúságban.
A zenének minden ütemét szemléltetik az ünnepi karnak
alakításai és az egyesek mozdulatai. Ez a művészi pan-
tomimika ki fejti előtünk a hős- és istenmondák szín-
játékát, a fegyveres harcok szenvedélyes jellemét, a had-
sereg felvonulását és a pankration verseny-küzdelmét.
De nemcsak az istentisztelet méltóságában vesz részt,
mint alkotó elem, hanem lakomáikon a jó kedv hullám-
zásaiban is belövegyül. Ezen mozdulatokat, a hajlékony-
ságot és az érzellem természetes kifejezésének művészetét
tanulta a gyermek, az elemi ismeretek mellett, egész 16
éves koráig. Itt a palaestrában, olvasták és magyarázták
a költők műveit, hogy a költői gondolatok fejtegetésén
az értelmet gyakorolják, az izlést nemesítsék, és az ősök
példáin tanuljanak istent tisztelni, hazát szeretni és a
polgár erőnyeit teljesíteni. Mély emberismeretről tanu-
sodik az ilyen erkölcsi nevelés. A törvény szigorúsága,
az erkölestán szabályai erkölcsös embert soha sem ne-
velnek; sem vallásos áhitat élettelen formuláktól nem fej-
lődik. Ők minden elvont ismeret-közlés helyett példákat
mutattak föl, a czélzatosság minden színe nélkül, hogy

*) Részlet a szerzőnek f. é. szeptember 4-én tartott „Klasszi-
kus szellem” cz. székfoglaló beszédéből.

a lelkesedés által az egyén képességeit fölbresszék és
kedélyét irányozzák. Az éthos a lélekbe irt törvény, a
jónak megbecsülése, s az életnek reá szentelése. Nem
az erény ismeretét, hanem követőjét akarták elérni. Itt
énekeltek a szent hymnusokat, melyekben a hangok mér-
téke és összehangzása csilapítólag, nemesítőleg hatott a
fejlődő indulatokra. A szemérmes és illedelmes maga-
tartás volt ennek a nevelésnek legszebbik virága. A hurok
nyelve az egyes embert is meghódította a szép eszméjé-
nek, a mint Demeter zenéje a mythos nemzedékét.

A palaestrából ment az ifju a gimnáziumba. Fő-
vénynyel borított hosszukás négyyszög, körülveve oszlop-
es platánnal szegett sétákkal. A maga egyszerűségében
világtörténelmi fontossága van. Az ifju testét rendszeres
képzés alá vették; gyakorlatilag úgy voltak kiszabva, hogy
a test minden részében arányosan és fokozatosan fejlőd-
jék. Az erő és ügyesség mindennapos versenyei voltak
ezek futásban, ugrásban, bírók- és ökölvíadálban, gerely-,
diskos- és súlyvetésben. Termetük egyenes, és az erő
méltósága van rajta; börtük barnapiros a nap hevétől,
formáik teltek az izmok duzzadásától, szemükben az ifju
vidámsága és a vetőkedés izgalma ragyognak. Mértéket
tartanak erőfeszítésben, hogy a könnyedségből ne veszít-
senek; a pihenésben, hogy el ne restuljenek; az evésben,
hogy vágyaikat merséklni tudják. Gyakorlataik után
hideg fürdővel és dörzsöléssel üdítik fel tagjaikat. Így
ment ez naponta az ifju kor befejeztéig, sőt igen gyak-
ran az öregségig. Nincs oly félszeg szellemi irányzat,
mely a test gyakorlását csekélyebb fontosságúnak tartania,
mint a szellemét, és méltatlannak tartaná egy Sokrates,
Plátón, Themistokles és Periklés komolyságához. Legna-
gyobb férfiai legügyesebb gymnasták is voltak; mert
egjobbban belátták ezen nemzeti hagyomány művészi,
hazafias, erkölcsi és vallásos jelentőségét.

A görög nép a versenyzők alakjain a természet
minden szépségének egyesülését látta, gyönyörködött ben-
nük, némelykor szinte az erkölcs rovására is. Ők szol-
gáltak typos gyanánt egy Polygnotos és Zeuxis festmé-
nyeikhez, Myron, Polykleitos és Pheidias szobraihoz, mint
a férfias szépség mintái. Az erő érzete kitartó és bátor
harcosokká tette őket, kik az élet-halál versenyére is
átvitték a dicsőség ösztönét. Fegyverért, elesett harczo-
társért az ellenség közé rohannak, hogy győzelmi jelnek
át ne engedjék. Megerősítették az akaratot, hogy ural-
kodjék az indulatok felett, és ne hajoljon ott, a hol
győzni vagy törni szabad. Neveltek bajnokokat, kik a
nagy versenyeken dicsőséget szsreznek hazájuknak egész
Görögország előtt; deli terméti ifjakat, hogy az istenek
is örvendezzenek, mikor a dithyrambot táncolni látják.
De mindenek fölött neveltek egészséges, vidám és mun-
kabíró embert önmagáért.

A versenyek képezik a legnagyobb megtisztelést,
melyet isteneknek és nagy emberek emlékének bemutat-
hatnak. Patroklus mágjaja körül iatékot rezdeznek; Sán-
dor futó-versenyvel dicsőíti Achillés emléket, melyben
vezértársaival maga is részt vesz. Xenophon katonái,
mikor százsoros életveszélyek közt végrehajtották a di-
csőséges visszavonulást, Trapezunt városa alá érve, ver-
seny-játékkal adnak halát az isteneknek. Anaxagoros
minden egyéb kitüntetéset visszautasít; csak azt kéri,
hogy halála napján az ifjak játékok rendezzenek. Való-
ban bölcshez méltó gondolat. Az ember meghallhat,
de a nemzeti eszméknek mindig ifjan kell tovább élniök.

A költők olvasása, ének zene és testgyakorlás által
valósították meg a kalokagathiát, a belső és külső szép-
ség egyesülését.

László István.

F e l s ő l é s .

Hogy az „ős jogász” mit csinál a főiskola székhe-
lyén, hogy hol tölti idejét, mialatt társai a tanterem sűrű
levegőjében magukba szívják a tudományt, hogy korcs-
mában, kávéházban, táncsteremben, hogy viselkedik,
mind azt megirták már; de az „ős jogász” ama viselt
dolgairól, miket vakáció alatt elkövet otthon, abban a
kis helyiségben, a hol született és a hol apraja nagyja
nagyreményű várakozással tekint reá, mind erről nem
igen szolt a krónika.

Pedig gyakran igen tanulságos és a mellett rend-
kívül mulatságos dologok történnek itt vel, olyan históriák
melyek a megörökítést méltán érdemlik.

Zámonyi Dani hat esztendő óta jogászokodik a
fővárosban és valahányszor vakációra haza jön, mindig
új nótáival és új divatu kalapjaival kelti fel a kereszt-
szegi fiatalok sárga irigységét.

De még az öregebbek is kéaytelenek bevallani,
hogy Dani messze tulszárnyalja őket tapintatban és tu-
dományban, mert valahányszor nyilvános mulatságon meg-
jelen, orrfütoritva beszél a rendezés silányságáról. Ezt
igy, amazt pedig úgy kellett volna csinálni; semmi
sem tetszik neki, és kifogást emel minden ellen.

Mindenki elismerte az ő szakvéleményének helyes-
ségét és már bizonyos csahatatlanságot kezdtek neki
tulajdonítani.

Mert Zámnyi Dani jól értett a „tekintély“ meg-
óvásához. Mikor érezte, hogy az ő egyéni nézete ellen
környezetében bizonyos ellenzéki hangulat kerekedik,
azonnal csirájában igyekezett elfolytani a lázongó ellen-
véleményt azzal, hogy nálánál nagyobb autoritásokra hi-
vatkozott.

Ha valamiről volt szó a mi a színészetet illette,
azonnal hivatkozott Nagy Imrere vagy Jászai Marira, kik
az ő puszpajtásai; a politikában azért volt olyan döntő
szava, mert azzal dicsekedett, hogy Tisza Kálmán neki
köszönheti, hogy a kocsiját fel nem döntötték, és hogy
Ugron és Apponyi már messziről süvegelnek neki az
utezán. Hát még az irodalmi körökben! Jókai övele
közli legelőször regényei tárgyait és esküszik, hogy Ko-
mocsy már ódát is irt hozzá.

A ki az irodalom, a művészet és a politika nagy-
jaival ilyen sűrű érintkezést és ily jó viszonyt tart fenn,
az bizonyára nem közönséges halandó és méltán megér-
demli a bámulatot Keresztszegen.

Egyszer azonban a jó keresztszegiek mégis megsok-
kalták a Dani öcsénk fölényét és Czako Márton uram
imígyen szólott a szomszédjához:

— Hallod-e komám, az bizony nagy gyávaság, hogy
mi olyan vakon engedelmességeknek annak a Dani gyökere-
nek; ha tovább is így engedjük diktálni, maholnap még
a saját feleségeink előtt is elvesztjük a respectust.

A szomszéd vakarta a fejét, de nem válaszolt, még
nem tudta szegény, mi mondjon.

— No hát én azt mondom, hogy ezt a zsarnoksá-
got mi tovább nem tűrhetjük, folytatá Márton gazda,

— Persze, hogy nem, mormogott bozontos bajsza
alatt a szomszéd.

— Az a lakházi kántor fia, a ki szintén Pesten
járta a főiskolát csak a minap figyelmeztetett, hogy an-
nak még a fele sem igaz ám, a mivel Dani öcsénk di-
csekedik elöttünk.

— Hm, hm! dünnyögő a szomszédos, pipáját erő-
sen kiverve tenyerén.

Czako uram látta, hogy szomszédja nem közönyös
a dolog iránt, azonnal hozzáfogott a bosszu munkájához
és megállapított szomszédjával egy pokoli tervet.

Elhatározták ugyanis, hogy a tokai tűzkárosultak ja-
vára legközebb ünnepélyt rendeznek Keresztszegen, mely-
hez nemcsak a helybeli és a környék intelligenciája jár-
ul, hanem meghívják a fővárosból díszes vendégeket,
kik az ünnepélyt jelenlétükkel emeljék. Mintán azonban
tudták, hogy ezek a nagy férfiak a tudomány, a politika
a művészet sat. képviselői másféle elfoglaltságuk miatt
ugy sem jöhetnek, Czako uramnak az a ravasz ötlete
támadt, hogy az ép odavetődött két vándor borbélylegényt
fogja átöltöztetni nagy férfakká, és miathogy Dani öcsénk
az utóbbiakkal való érintkezésben legügyesebb, őt sze-
meljék ki a fogadó bizottság elnökének, a ki többek közt
megérkezett nagyjainkhoz üdvözlő beszédet is intézzen.

Dani büszke volt a megbízásra, és 8 napig magolta
a beszédet, hogy a díszes vendégeket méltán fogadhassa.

A két borbély legény Czako uram házában rejtőzött,
míg végre a nagy nap hajnala hssadt.

Czako uram az egyiket felöltöztette Nagy Imrének,
a másikat Jókainak, a mi nem is volt szerfölött nehéz.
Az egyiknek mindössze le kellett borotválnia szakálát, a
másiknak pedig a haját és a metamorfózis annyira sike-
rült, hogy Czako uram szintén biztosra vette Dani öcsénk
felülését.

A két borbély délelőtt előre utazott, hogy az esti
órákban a budapesti vonattal megérkezessen. Az indó-
házban Keresztszeg intelligenciája Zámnyi Dániellel az
élen várta a híres vendégeket. És mikor ezek kiszáltak
Dani öcsénk leemelte darutollas csákóját és a következő
beszéddel üdvözölte azt, ki Jókainak mutatta be magát.
Nagyságos uram, hazánk büszkesége, irodalmunk
vezérszavára, nemzetem dicsősége! A keresztszegi intel-
ligentia leborulva üdvözlő szerény falai közt és köszönetet
mond azon végtelen megtiszteltetésért, melyben látogató-
sáddal részesítet. Soha Keresztszegt és vidékét ilyen ki-
tüntetés nem érte és nem fogja érni, ha még száz esz-
tendeig áll fenn . . .

De már itt a derék borbélyt elhagyta a komolysága
és oly hangos kacajban tört ki, hogy szegény Dani ijed-
tében csákóját a földre ejtette.

A tömeg néma megilletődéssel várta az eseménye-
ményeket, midőn hirtelen felkiált valaki:

Fogjátok meg a huncuztot, hiszen nem Jókái, ha-
nem egy borbélylegény.

És azonnal viharként üvöltött a bösz kívánság.

Fogjátok meg! Fogjátok meg!

Bár mennyire folyt is Dani öcsém ereiben a vér,
mégsem mert bosszút állani az ál Jókain; érezte, hogy a
a felsülés egész sulya reá nehezedik, ki azt híresztelte
mindenütt, hogy Jókainak pertu barátja.

El is sompolygott szólanul és nem törődött a bor-
bély legényekkel, kiknek midőn Czako unám a tömeget
elvilágosította, hajuk szála sem görbült meg és vigan mu-
attak Dani öcsénk kontójára.

Közgazdaság.

Magyar gazdasági gépipar.

Ama sajnálatos események után, melyeknek szin-
helye külföldi intrikusok sknamunkája következtében a
magyar fegyvergyár volt, kedves szomszédaink máris ké-
szek a magyar ipar fejlődőképességéről olyan hangon be-
szélni, mely kétségbeesítően hasonlít a halotti beszédhez,
melyet nevető örökösök tartanak zároló sírok fölött.

A fegyvergyár gyászos bukását felhasználni vélik a
magyar ipar életvalóságának czáfolatára és a hol csak
alkalmuk nyílik, csipkedik, ütik a magyar ipart a felfu-
valkodott góg ama kicsinylő kifejezésével, mely egész a
sárga földig képes lerántani mindent a mi érdekeinknek
nem áll szolgálatában, vagy egyenesen érdekeik ellen
merészkedik fönnállásért küzdeni.

Mikor a konkurenczia egészséges versenyt ily mó-
don beteges irigykedése tulajni és az üzleti elevenséget
az üzérfulang nyegleségeivel felesérlni látjuk: akkor a
hazafias sajtó kötele kettőzött erővel folytatni állást a
hazai ipar mellett és kimutatni, hogy a külföldi verseny
ráfogásai tres szappanbuborékok csupán, melyek a leve-
gőben röpkedhetnek, de észletpattnásokkal ártalmunkra
nincsenek.

Nem árthatnak az ily kiszinezett ráfogások a ma-
gyar iparnak, mert vannak ipartelepünk, melyek rövid
idő alatt olyan virágzásra tettek szert, hogy még a min-
dent sötétben tekintő roszakarat és elnémulni kénytelen.
Tényekkel szembenmegszönik a kétség vitatkozik és ott
ahol eredményeket mutatnak föl, hiába beszélnek med-
dőségéről.

Az „Első magyar gazdasági gépgyár részvénytársu-
lat“ egyike azon magyar ipari telepek, mely gyökeresen
képes desavonálni mindazt, mit roszakaróink a magyar
iparról forgalomba hozni törekednek. Csak nézzük meg
gyári telepét, mely a fővárosban a külső váci körut 7.
szám alatt van berendezve.

Ennek a részvénytársaságnak az üzlete ma már
oly virágzásnak örvend, hogy egymaga is igazolni volna
képes a magyar szorgalom is iparképesség feltételeit Áru-
inak rendkívüli jóság a olyan széles piacot biztosított ön-
magának, hogy az idén külföldről is számosan érkeztek
a megrendelések és a gyár, mely első sorban magyar
kommitenseit igyekezett kielégíteni, kénytelen volt nem
egy ese ben a külföldi megrendelést mellőzni.

A gyár, mely árúinak szoliditása következtöken nagy
hirre kapott, a legnagyobb erőfeszítéssel dolgozott az
egész nyár derekáiig és ma mégis teljesen kifogyott a
készletből, annyira, hogy üzlethelyiségében és raktárában
egyetlen gép se maradt vissza, dacára, hogy munkála-
sainak a számtal megháromszorozta és éjjel-nappal dolgozott.

Ime egy példa a sok közül, mely világos bizonyí-
tétel szolgálhat arra, hogy a magyar ipar nemcsak élet-
képes, de hogy a magyar munka szoliditása és a magyar
kéz ügyességé immár elismerést követel magának a kül-
földi előtt is.

A magyar gazdaközönség melynek érdekei a gép-
gyár érdekeivel ugyszólván összeforrnak, legközelebb álla-
nak egymáshoz; az egyik támogatása a másik jólétének
az alapvetője. Ezt szem előtt tartva, a gépgyár első sor-
ban azon van, hogy a magyar gazdák köréből vett meg-
rendeléseknek eleget tegyen és hogy ezt annál nagyobb
pontossággal megtehesse, a magyar gazdák igen helye-
sen cselekednének, ha géprendeléseiket nem az utolsó
pillanatra hagynák, a melynek hátrányát az idén — saj-
nos — oly sok gazda érezte meg. Alig van község, mely-
ben ne sínylenék legalább egy gazda hogy megrendelé-
sével megkészt és akkor jött, mikor a szükséglet már a
kormére égett.

Kívánatos volna, hogy gazdák szükségleteiket jó előre
tudatnák a gépgyár üzletvezetőségével, mely az ekkép
nyert időt képes volna a megrendelt gépek esetleges tö-
kéletesítésére, vagy a viszonyokhoz való idomítására is
főhasználni, miáltal a gazdaközönség érdekeit még foko-
zottabban is szolgálhatná és a magyar ipartelep iránti
bizalmat a legszélesebb körökben terjeszthatná és telje-
sen kiszoríthatna minden tákolmányt a mit a külföld reánk
erőszakolni igyekszik.

NYILTÉR*)

Felhívás!

A földmíveléssel foglalkozó gazdaközönséget
tisztellett figyelmeztetni van szerencsénk, hogy a
rohamosan érkezett megrendelések a mult sze-
zonban olyan munkakalmaz elé állítottak bennün-
ket, hogy csak erőfeszítéssel voltunk képesek a
gazdaközönség kívánalmának eleget tenni. Ezt
szemelőtt tartva szükségesnek tartjuk már most
jó előre azzal a tisztellettjes figyelmeztetéssel já-
rulni a nagyérdemű gazdaközönséghez méltóztat-
sanak ezentul megrendeléseikkel beünket a kellő

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden.

időben megtisztelni, hogy a szállítás pontos ha-
táridejét betarthassuk és elősegíthessük, hogy a
szükséges gazdasági eszközök a gazda rendelke-
zésére idejében kéznél legyenek

Tisztelettel

Az „Első magyar gazd. gépgyár r. társaság
üzletvezetősége
Budapest, külső váci-ut 7. szám.

*) E rovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.
Kiadótalajdonos: WOKÁL JÁNOS.

Schwarze Seidentstoffe von 60 kr.

bis fl. 11-65 p. Meter — glatt und gemustert (ca. 180 versch
Qual.) — vers. roben- und stückweise, port- und zollfrei das
Fabrik-Depot G. Henneberg (K. u. K. Hofief.) Zürich Muster
umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto. (1)

Kereset

5-6
Egy b a n k i n t é z e t keres mindenütt
egyéneket, törvényileg engedélyezett sors-
jegyek részletfizetés melletti eladására.
Igen előnyös jutalék feltételek.
Ajánlatok B. J. jegy alatt Goldberger
a, V. hirdetési irodájához, Budapest, vá-
ci-utca 9. sz. — intézendők.

Szám 4287/890.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság
által a marosvásárhelyi kir. itélőtáblának f. június 11-én 3644/890,
szám alatt kelt végzése folytán Patitia Rubin ügyvédnek Oozoj Gli-
gor elleni végrehajtási ügyében végrehajtható kérelmére a végrehaj-
tási árverés 68 frt 40 kr. tőkekövetelés és ennek 1887. évi január
hó 1-6 napjától járó 6% kamata, 20 frt 90 kr perbeli 4 frt 50 kr
végrehajtási már megállapított valamint a jelenlegi 8 frt 60 kr. és a
még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szen-
vedő Oozoj Gligornak e csákyai 225. számú tjkben 964, 3926, 4026,
4036, 4139, 4364 és 4572. hrsz. alatt kizárólagos tulajdonát képező
ingatlanaira 238 frt, valamint a 225. sz. tjkből a 775. sz. tjkben
Oozoj Gligor, Matei Raveks és Veronika nevére átjegyzett A + 1. 2.
4-7. 9-12. rend, 539. 540. 758. 759. 1312. 1314. 1315. 1832.
1333. 1918. 1980. 2801 2861. 2889. 3258, 3259. hrsz. alatti ingat-
lanokból Oozoj Gligort megillető 1/4-ed rész jutalékára 100 frt meg-
állapított kikülföldi árban elrendelte.

Az árverés 1890-ik évi október 25-ik napján d. e. 10
órákor Csákyta községben fog megtartatni.

Arverezni szándékozók végrehajtható kivételével tartoznak az
ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy ovadék képes
értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételart az árverés jogerőre váltá után
2 egyenlő részletben 15 és 30 nap alatt, minden egyes vételári
részlet után az árverés napjától számítandó 6%-os kamattal
együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál
lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. jbróság,
mint telekkönyvi hatóságnál és Csákyta községe előjáróságánál te-
kinthetők meg.

A kir. járásbírósa, mint tkönyvi hatóság
Nagyenyed, 1890. június 13. Vincenzi, kir. aljbíró.

Magyar királyi udvari fényképész

BUDAPESTRŐL

BÜLCH A.

kerepesi-ut 30.

Van szerencsém beces pártfogóimnak
tudomásul adni, hogy helyben rövid idei
tartózkodásom alatt fényképezeti munkálato-
kat, valamint pillanati felvételeket is, bár-
mely időben, azaz borult napokban is esz-
közlök.

Egyszersmint figyelmeztetem beces meg-
rendelőimet, hogy mindennemű fényképeket,
olaj- vagy vízfestményeket, valamint kréta
rajzokat is (t. i. fénykép után) kicsiny ala-
kokról egész életnagyságig pontosan, sikerült,
élethűen, tiszta kivitelben, jótállás mellett
készítek.

Egyuttal elhaltak arczképeit régiék után
ujjá alakítom. Minden helybeli fölvételeim
Budapestn saját üzletemben izléses és jó ki-
vitelben eszközöztetnek.

Becses pártfogásért kérv legmelyebb tisztellett
BÜLCH A.

m. kir. udv. fényképész és akadémiai festő saját üzletemben
kerepesi-ut 30. Helyben lakásom: várszegi-utca 511.

Az er

(B
a kath.
a kultur
lásait m
tőségébe
status
indítván
egyházi
méltán
részvété
Az
kesen o
számada
tagok
tanulmá
elhatáro
ldni o
alkotmá
E
legderék
a r. ka
viszonya
a nagy
tól távo
mondott
lemondá
soraiban
tekintély
szerűség
és alapo
gyöző é
kik párt
politikai
hogy U
politikai
gyűlések
fel, —
pontból

Eml

Sem
csapatot
vendéglöt
Igy
lehetett,
tak halad
leugrotur
erőfeszítés
a lánésásk
nyomunk
abba is.
tünknek
elés azot
nagynehe
már csak
tetőn két
katona ki
falván és
tonák ré
Sze
tere mag
életünk r
lálták, az
dett a lé
honnán é
torított. I
hogy az
azon hely